

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/ 733
Toplantı Tarihi/Sayısı : 11.1.2024/37
Karar Numarası : 2024/17
Başvuran : A. T.
Başvuran Vekili : -
Adres : Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru başvuranın bulunduğu Kurumda yemek kalitesinin düşük olduğuna, kantinde hazır ürünlerin satışının yapılmadığına ve bu durumun kötü muamele yasağının ihlalini teşkil ettiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Sincan 2 No.lu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğunu, diğer ceza infaz kurumlarında satılan bir kısım yiyeceklerin bulunduğu ceza infaz kurumunda satışının olmadığını, bu malzemelerin; sirke, dondurulmuş pide, lahmacun, pizza, konserve piyaz, barbunya pilaki ve piliç çevirme olduğunu, kendisinin yaşından ötürü sirkeyi mutlaka tüketmesinin gerektiğini, bu talebine Kurum idaresinin bu gıdaların kaplarının güvenlik açısından risk oluşturduğu cevabını verdiğini,

b. Yemeklerde kırmızı et ve protein az olduğundan hemen hemen tüm tutuklu ve hükümlülerin kan tahlillerinde vitamin değerlerinin minimum veya sıfıra yakın çıktığını, bu nedenle baygınlık geçiren kişilere şahit olduğunu,

c. Daha önceden açık ceza infaz kurumuna yemek miktarının azlığı konusunda itirazda bulunduğunu, itiraza cevaben belli gramaj miktarlarında yemeklerin dağıtımının yapıldığının söylendiğini, açık ceza infaz kurumunun kendisine tebliğ ettiği yazıda belirtilen gramaj ile kendisinin ölçtüğü gramajların aynı olmadığını, yazısının ekinde yemek miktarının azlığı nedeniyle şikâyetinde bulunduğu ceza infaz kurumunun cevabi yazısını eklediğini, yemek miktarındaki azlıktan sadece kendisinin değil kurum personeli ve müdürünün de haberdar olduğunu, bu konuda adaletsizliğe maruz kaldığını iddia ederek saydığı malzemelerin kurum kantininde satışının yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Sincan 2 No.lu F Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Sincan İnfaz Kurumları kampüs yerleşkesinde bulunan toplam 14 ceza infaz kurumunda barındırılan hükümlü ve tutuklular ile personelin iaşeleri Sincan Açık Ceza İnfaz Kurumu tarafından sağlanmakta olup diğer

kurumlara dağıtım yapılmakta olduğu, yemeklerin uygun gıdalarla hazırlandığı, tavuk ürünleri 100-250 gram, sebze yemekleri 250 gram, bakliyatlar 250 gram, çorbalar 250 gram, meyveler 150-200 gram, börek-tatlılar 100 gram, yoğurt 100 gram olacak olacak şekilde ve günlük kalori yemek ve ekmek olarak minimum 2300 kalori değerinde oluşturulmakta olduğu,

b. Başvuranın mezkur iddialarına ilişkin olarak daha önceden İnfaz Hakimliğine başvuruda bulunduğu, yapılan inceleme sonucunda, Ankara Batı 1. İnfaz Hakimliğince haftalık yemek listesinin diyetisyen, gıda mühendisi ve aşçı ile birlikte hazırlandığı anlaşıldığından şikayetin reddi yönünde karar verildiği, ilgili kararın cevap ekinde sunulduğu,

c. Kurum kantininde fast food tarzı çiğ gıda ürünlerin satışının yapılamadığı, bu tür ürünlerin temininde zorluklar yaşandığı gibi Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik 'in 15'inci maddesinin son paragrafında "*Ceza infaz kurumu işyurdu yönetim kurulunca kantinde satışına karar verilen, bu Yönetmelikte sayılmayan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşürmeyen eşyaların stok oluşturmayacak şekilde koğuş, oda ve eklentilerde bulundurulmasına izin verilebilir.*" denildiği,

ç. Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İşe Yönetmelik'inin "Çiğ gıda verilecek kurumlar" başlıklı 7'nci maddesine göre; "*Mutfak teşkilâtı olmayan ve hazır yemek ihalesi şeklinde karşılanamayan ceza infaz kurumlarında hükümlü, tutuklu ve personele, 5 inci maddede belirtilen miktarlar karşılığı çiğ gıda verilir.*" denildiği, mutfak teşkilatı bulunmayan kurumlara çiğ gıda temininin izninin verildiği, çiğ gıdanın yine ceza infaz kurumu kontrolünde ihale şartlarına göre temin edilerek sağlandığı,

d. Ceza infaz kurumu kantinlerinde, çiğ gıda ürünlerinin muhafazası ve pişirilmesinin mümkün olmadığından satışının yapılamadığı, ayrıca bu tarz gıdalar için ceza infaz kurumlarında pişirme veya ısıtma imkanlarının bulunmadığı bu nedenle bu tür gıdaların ceza infaz kurumuna alınmasının sağlık ve güvenlik riski taşıdığı, ceza infaz kurumlarında mevcut bulunan kantinlerde satılan tüm ürünlerin Adalet Bakanlığı tarafından oluşturulan konsinye sistemi üzerinden temin edildiği,

hususları aktarılmıştır.

4. Muhataptan alınan cevabi yazıya ilişkin başvuran, yemeklerin gramaj olarak belirtilenden az verildiğini dolayısıyla muhatap Kurumun cevaplarının ve gönderdiği fotoğrafların gerçeği yansıtmadığını belirtmiş, diğer iddialarını tekrarlamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinde; "*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz...*" hükmü yer almaktadır.

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir. Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; "*özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği*" hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 48'inci maddesine göre; "*(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, b) Kurumda incelenmekte ve araştırılmakta olan*

bir başvuruyla sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, c) Kurum tarafından daha önce sonuçlandırılan bir başvuruyla, sebepleri, konusu ve taraflarının aynı olup olmadığı, ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, d) Kuruma başvurmadan önce Kanuna aykırı olduğu iddia edilen uygulamanın düzeltilmesinin ilgili taraftan talep edilip edilmediği, e) Belli bir konuyu içerip içermediği, f) Başvuruda bulunması gereken bilgilerin yer alıp almadığı yönlerinden incelenir."

8. Mezkur Yönetmelik'in 65'inci maddesinde; "Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir." hükmü bulunmaktadır.

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." hükmünü içermektedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. Başvuranın iddiası; bulunduğu ceza infaz kurumunda bazı hazır yemek malzemelerinin satılmadığı ve kurumda yemek kalite ve miktarının çok düşük olduğu yönündedir.

13. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabileceğinden, mahpuslar için bir cezaevindeki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT), 2.Genel Rapor [Inf (92) 3], para. 44).

14. 5275 sayılı Kanun'un "Hükümlünün beslenmesi" başlıklı 72'nci maddesi şöyledir: "Hükümlüye Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dinî ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verilir ve içme suyu sağlanır. Hükümlü,

kendisine verilen günlük besin ve ihtiyaç maddeleri dışındaki ihtiyaçlarını kurum kantininden sağlayabilir. Kantini bulunmayan kurumlarda, bu maddeler, idarenin izin ve kontrolü altında dışardan sağlanabilir.”

15. Başvuranın iddialarına ilişkin olarak muhatap Kurum, yemek listelerinin diyetisyen, gıda mühendisi ve aşçı ile birlikte hazırlandığını, gramaj miktarlarının belirli olduğunu ve günlük 2300 kalori baz alınarak yemeklerin dağıtımının yapıldığını, başvuranın söz konusu iddialar ile daha önce infaz hakimliğine başvurusunun da şikayetinin reddi yönünde sonuçlandığını ifade etmiştir. Bu nedenle başvuranın mezkur iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle kabul edilmez bulunması gerektiği kanaatine varılmıştır.

16. Başvuranın kurum kantininde satılmayan gıdalarla ilgili iddialarına yönelik olarak Kurum tarafından, ceza infaz kurumu kantinlerinde, çiğ gıda ürünlerinin muhafazası ve pişirilmesinin mümkün olmadığından satışının yapılamadığı, ayrıca bu tarz gıdalar için ceza infaz kurumlarında pişirme veya ısıtma imkânlarının bulunmadığı bu nedenle bu tür gıdaların ceza infaz kurumuna alınmasının sağlık ve güvenlik riski taşıdığı, ceza infaz kurumlarında mevcut bulunan kantinlerde satılan tüm ürünlerin Adalet Bakanlığı tarafından oluşturulan konsinye sistemi üzerinden temin edildiği hususları aktarılmıştır. Tüm bu açıklamalar değerlendirildiğinde somut başvuruda hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmiştir.

17. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/01/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye

